

UUT:n vuosikertomus

vuodelta 2019

Uskontojen uhrien tuki UUT ry

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	2
2. Järjestön hallinto, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet.....	2
3. Toiminnan suunnittelu ja arviointi.....	2
4. Toiminnan rahoitus.....	3
5. Vertaistukitoiminta.....	3
6. Tiedotustoiminta	5
7. Vaikuttamistyö	7
8. Tutkimus.....	8
9. Kansainvälinen toiminta.....	8
10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	8
11. Lopuksi	8

1. Johdanto

Uskontojen uhrien tuki UUT ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka tavoitteena on tukea uskonnollisissa yhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin sekä tiedottaa uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyvistä ihmisoikeusongelmista. Pyrimme vaikuttamaan sekä uskonyhteisöihin että yhteiskuntaan laajemmin siten, että hengelliseen väkivaltaan puututtaisiin ja uhreja autettaisiin. Olemme uskonnollisesti puolueettomia siten, että emme edistä mitään tiettyjä uskomuksia tai uskonnottomuutta. Täysin vastaavaa toimintaa ei ole millään toisella järjestöllä Suomessa. Toimintamme rekisteröityneenä yhdistyksenä alkoi vuonna 1993.

2. Järjestön hallinto, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet

UUT:n vuoden 2019 sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 23.3.2019 UUT:n tiloissa osoitteessa Toinen Linja 17, Helsinki. Puheenjohtajaksi valittiin toiselle kaudelleen **Pia Puolakka**. Hallituksen muiksi jäseniksi valittiin äänestyksen perusteella **Paula Leppänen, Jarno Parviainen, Irmeli Puntari, Peter Tähtinen** ja **Erno Vanhala**. UUT:n hallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa.

Toiminnanjohtajana työskenteli **Joni Valkila**. Vertaistukitoiminnan koordinaattorin työskenteli **Iina Gummerus** ja hänen sijaisenaan **Johanna Tervo** 1.8.2019 alkaen. **Jukka Saarenpää** työskenteli osaaikaisena toimistoassistenttina.

Vuoden 2019 lopussa UUT:lla oli jäseniä 410. Toimintamme on kaikille avointa, eikä siihen osallistuminen edellytä jäsenyyttä. Toimintaamme on siis osallistunut myös muita kuin jäseniämme.

Laajan vertaistuki- ja tiedotustoimintamme mahdollistaa suurelta osin suuri määrä vapaaehtoistyötä. Vuoden aikana yhteensä 47 henkilöä teki vapaaehtoistyötä UUT:ssa. Heistä noin 28 henkilöä osallistui kuukausittain vapaaehtoistyöhön. Yhteensä vapaaehtoisten listassamme oli vuoden lopulla 92 henkilöä. Vapaaehtoisemme raportoivat käyttäneensä vapaaehtoistyöhön yhteensä 1489 tuntia vuoden aikana. Vapaaehtoistyön määrän tarkka arviointi on vaikeaa, koska on tulkinnanvaraista, mikä kaikki aika tulisi laskea esimerkiksi vertaistukitoimintaan käytetyksi ajaksi. Jotkut vapaaehtoisemme käyttävät paljon aikaa esimerkiksi verkossa toimivissa vertaistukiryhmissä käytävään keskusteluun, mutta tätä aikaa emme ole pyytäneet vapaaehtoisiamme raportoimaan. UUT:n toiminnassa tehdään paljon vapaaehtoistyötä ja sen määrää raportoimalla pyrimme tekemään näkyväksi tätä merkittävää työpanosta.

Vapaaehtoisillemme järjestettiin kaksi koulutuspäivää vuoden 2019 aikana: 4.5. ja 30.11. Lisäksi vapaaehtoisille ja henkilökunnalle järjestettiin virkistyspäivä 10.8. Näihin tilaisuuksiin osallistui noin 20 henkilöä kuhunkin.

3. Toiminnan suunnittelu ja arviointi

UUT:n toiminnan suunnittelua ohjaa strategia vuosille 2017-2020. Toimintaamme suunnittelevat henkilöstö, hallitus ja vapaaehtoiset. Lisäksi arvioimme toimintaamme säännöllisesti, mikä toimii toiminnan suunnittelun tukena. Keräämme palautetta toiminnastamme nettisivuilla olevan palautelomakkeen kautta ja saamiemme viestien pohjalta. Vuosittain vuoden lopussa toteutamme

kyselyt vertaistukitoimintaan osallistuneille ja vapaaehtoisille toiminnastamme. Joitakin kyselyiden tuloksia raportoidaan tässä vuosikertomuksessa.

UUT:n hallitus, henkilökunta ja vapaaehtoiset suunnittelevat yhdessä toimintaa kehittämispäivässä. Vuoden 2019 kehittämispäivä järjestettiin 4.5. ja siihen osallistui 20 vapaaehtoista ja UUT:n henkilökunta.

4. Toiminnan rahoitus

UUT:n rahoitus STEA:lta on kehittynyt suotuisasti viime vuosien aikana. STEA:n rahoitus toiminnallemme oli 137 000 euroa vuonna 2019. Lisäksi olemme saaneet aiempaa enemmän lahjoituksia toimintaamme. UUT sai jäsenmaksuja vuonna 2019 yhteensä 3082 euroa, mikä on 4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Lahjoituksia UUT sai 3104 euroa.

5. Vertaistukitoiminta

Tarjoamme vertaistukea ryhmätapaamisten, Tukinetin, sosiaalisen median, vertaistukipuhelimen, sähköpostin ja henkilökohtaisten tapaamisten välityksellä. Vertaistukiryhmämme kokoontuivat vuoden 2019 aikana Helsingissä, Tampereella, Turussa, Oulussa, Kokkolassa, Kuopiossa, Rovaniemellä, Joensuussa, Jyväskylässä, Lahdessa, Lappeenrannassa ja Hyvinkäällä. Helsingissä järjestettiin kaikista uskontotaustoista tuleville tarkoitettun ryhmän lisäksi säännöllisesti tapaamisia, jotka oli suunnattu tietyistä taustoista tuleville:

- helluntaistaustaiset ja muista karismaattisista ryhmistä tulevat
- Jehovan todistaja -taustaiset
- lestadiolaistaustaiset
- muslimitaustaiset
- mormonitaustaiset
- seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat
- naisten ryhmä
- kansainvälinen ryhmä (englanninkielinen)

Taulukossa 1 on esitetty numerotietoja eri kaupungeissa ja Tukinetissä kokoontuvien vertaistukiryhmien toiminnasta. Vertaistukitapaamisten kävijämäärä kasvoi neljällä prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 1: Vertaistukiryhmien tapaamisten ja osallistujien määrät 2019.

Kaupunki	Tapaamisten lukumäärä	Osallistujia	Osallistujien määrän muutos edellisestä vuodesta (2018)
Helsinki	54	467	-2 %
Hyvinkää	6	29	uusi ryhmä
Joensuu	1	2	-93 %
Jyväskylä	7	37	208 %
Kokkola	10	35	13 %
Kuopio	5	13	-41 %
Lahti	1	3	-77 %
Lappeenranta	5	15	uusi ryhmä
Oulu	10	71	1 %
Rovaniemi	10	49	133 %
Tampere	11	60	-19 %
Turku	10	67	-26 %
Tukinet	4	26	uusi ryhmä
Yhteensä	134	874	+ 4 %

Sopeutumisvalmennusviikonloppu

1.-3.3.2019 UUT järjesti uutena toimintamuotona uskonyhteisöistä irtautuneille naisille suunnatun sopeutumisvalmennusviikonlopun Siilinjärvellä kylpylähotelli Kunnanpaikassa. Viikonlopun tarkoituksena oli tarjota osallistujille vertaistukea, voimavarakeskeisiä työkaluja sekä tietoa irtautumisprosessiin ja yhteisöstä lähtemisen jälkeiseen elämään liittyen. Viikonloppu toteutettiin **Helena Vikin** ja **Annette Sihvosen** UUT:lle toimeksiantona tekemän opinnäytetyön pohjalta. Ensimmäiseen sopeutumisvalmennukseen otettiin mukaan kahdeksan uskonyhteisön jättänyttä naista, minkä lisäksi mukana oli kolme ohjaajaa UUT:n puolelta. Viikonloppu koettiin osallistujilta kerätyn palautteen perusteella erittäin onnistuneeksi (ensimmäinen palautekysely heti viikonlopun jälkeen + seurantakysely viiden kuukauden kuluttua). Jatkossa tarkoituksena on järjestää saman konseptin mukaan myös miehille sekä kaikille sukupuolille suunnattuja sopeutumisvalmennuksia.

Seksuaalisuusaiheiset työpajat

Maalis-huhtikuun taitteessa järjestettiin ”Puhetta seksuaalisuudesta” -työpajasarja, jonka toteuttivat kaksi seksuaalineuvonnan opiskelijaa **Hillevi Bruhn** ja **Anne Karvonen** yhteistyössä UUT:n henkilökunnan kanssa. Työpajojen tarkoituksena oli tarjota osallistujille tietoa seksuaalisuuteen liittyen ja luoda turvallinen tila keskustella seksuaalisuuden merkityksestä ja oman uskontotaustan vaikutuksesta siihen. Työpajat koettiin palautteen perusteella tarpeellisiksi, sillä moni UUT:n toiminnan piiriin hakeutunut on

kokenut aiemmassa elämässään paljon seksuaalisuuteen liittyvää kontrollointia ja seksuaalisuus on ollut aiheena niin suuri tabu, ettei siitä ole ollut turvallista keskustella avoimesti.

UUT mukana Pride-viikossa

UUT osallistui Helsinki Pride -viikon viralliseen ohjelmaan järjestämällä sateenkaariväelle suunnatun vertaistukitapaamisen, johon osallistui 15 henkilöä, joista moni oli ensikertalainen. UUT:lla oli myös ensimmäistä kertaa oma blokkipaikkansa Pride-kulkuessa.

Netissä toimivat vertaistukiryhmät

UUT:lla on useita netissä toimivia vertaistukiryhmiä, joiden kautta tavoitimme vuonna 2019 suuremman joukon ihmisiä kuin koskaan aiemmin. UUT:n vertaistuki -ryhmässä Facebookissa oli vuoden lopussa 430 eri uskontotaustoista tulevaa jäsentä. Lisäksi UUT:lla on omat Facebookissa toimivat vertaistukiryhmät seuraavista uskontotaustoista tuleville: helluntailaiset (+ muut karismaattisen kristillisyyden ryhmät), MAP-kirkko eli mormonit, islam, vanhoillislestadiolaiset sekä esikoislestadiolaiset. Näiden ryhmien lisäksi UUT:lla on oma ryhmänsä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Netissä käydyt keskustelut ovat johtaneet useisiin tapaamisiin myös netin ulkopuolella. Sosiaalisten yhteyksien muodostuminen on tärkeää, koska monet kärsivät yksinäisyydestä uskonyhteisöstä erottuaan.

Aloitimme uutena toimintamuotona vertaistuen Tukinetin chattipalvelussa. Tukinettiä ylläpitää MIELI Suomen Mielenterveys ry. Tukinet mahdollistaa täysin anonyymien keskustelun. Tukinetin toiminta on käynnistynyt hyvin ja toimintaa laajennetaan tulevaisuudessa siten, että kaikille yhteisön keskustelun lisäksi tarjotaan tietyille ryhmille suunnattuja keskusteluja.

Vertaistukitoiminnan arviointi

Arvioimme UUT:n vuoden 2019 toimintaa laatimalla kaksi kyselyä, joista toinen suunnattiin kaikille vertaistukitoimintaamme osallistuneille ja toinen vapaaehtoisillemme. Kaikille vertaistukitoimintaan osallistuneille tarkoitettuun kyselyyn vastasi yhteensä 29 henkilöä ja vapaaehtoisille tarkoitettuun kyselyyn 18 henkilöä. Molemmissa kyselyissä pyydettiin antamaan arvosana UUT:n vertaistukitoiminnalle asteikolla 1-5, jossa 1 on huono ja 5 on erinomainen. Viime vuosien tapaan vertaistukitoimintaamme sai hyvät arvostukset.

Vertaistukitoimintaan osallistuneiden antamien arvosanojen keskiarvo oli 4,3 (vuonna 2018 se oli 4,5 ja vuonna 2017 keskiarvo oli 4,1), ja vapaaehtoisten antamien arvosanojen keskiarvo oli 4,5 (vuonna 2018 se oli 4,3 ja vuonna 2017 keskiarvo oli 4,4). Sekä toimintaan osallistuneiden että vapaaehtoisten antama yleisin arvosana oli 5. Yksikään kyselyihin vastanneista ei antanut arvostukseksi 1.

6. Tiedotustoiminta

UUT on ollut näkyvästi esillä mediassa viime vuosien aikana ja tämä näkyvä esiintyminen jatkui vuoden 2019 aikana. Tässä on joitakin tärkeimpiä esiintymisiämme sekä uutisia, joissa olemme olleet taustavaikuttajina:

12.1. Iltalehti/Ilona: Sanjan, 35, lapsuutta varjostivat uskonnolliset puheet lopun ajoista: ”Olen kohdannut niin monia yhteisön haavoittamia ihmisiä, etten voi vain katsoa sivusta” (juttu kertoo UUT:n vapaaehtoisesta **Sanja Fältistä**)

25.3. Yle Areena / TV2: Mitä mietit, Ronja Salmi? Jakso 3: Voisinko tulla uskoon? (**Pia Puolakka** esiintyy ohjelmassa UUT:n edustajana)

7.4. MTV Uutiset: Esikoislestadiolainen ukki käytti pientä Maijaa seksuaalisesti hyväkseen – muistot palautuivat ryminällä vasta aikuisena: "Kehoni muisti jokaisen teon ja sain kouristuksia, suussani oli jatkuva sperman maku" (juttua varten haastateltu **Pia Puolakkaa**)

22.4. Yle Areena / TV1: Dokumenttiprojekti: Uhrit. Dokumentissa seurataan UUT:n vertaistukiryhmän toimintaa ja haastatellaan siihen osallistuvia.

22.4. Yle: Hengellinen väkivalta voi satuttaa yhtä pahasti kuin fyysinen väkivalta (**Joni Valkilan** kirjoitus)

23.4. Kirkko ja kaupunki: Tv-dokumentti näyttää, miltä tiukasta uskonyhteisöstä eronneesta tuntuu – nuori menehtyi, koska olisi tarvinnut Jehovan todistajien kieltämän verensiirron

24.4. Yle: Dokumenttiprojekti: Uhrit – kun uskonyhteisö tekee elämästä helvetin

25.4. Helsingin sanomat: Eleetön dokumentti uskonyhteisönsä jättäneistä kasvaa lopulta koskettavaksi muistopuheeksi

25.4. Iltalehti: Tänään tv:ssä: Jehovan todistajat tuomitsivat raiskauksen uhrin haureuden harjoittamisesta

25.4. Iltalehti: Transmies Sami jätti herätysliikkeen – suree nyt lapsensa kohtaloa: ”En pystynyt suojelemaan pahalta”

3.5. Yle: Erno Vanhala päätti jättää uskonnon sairastuttuaan – "Kyllä se oli lääketiede, joka piti paniikkikohtaukseni pois" (UUT:n varapuheenjohtaja **Erno Vanhalasta** kertova juttu)

5.5. Etelä-Saimaa: Erno Vanhala luopui lapsuudenuskostaan osana pitkää prosessia — Nyt hän on virittämässä Uskontojen uhrien tuen toimintaa Lappeenrantaan (UUT:n varapuheenjohtaja **Erno Vanhalasta** kertova juttu)

14.5. Demokraatti: Nettisivusto: Suomalaisvalitus johti Euroopan tasoihin muutoksiin Jehovan todistajien ovelta ovelle -työssä (UUT-aktiivi **Jari-Pekka Peltoniemen** blogipostauksen pohjalta kirjoitettu uutisointi)

20.5. Sielunhoidon aikakauskirja: Hengellinen väkivalta (**Pia Puolakan** artikkeli)

22.5. Keskipohjanmaa: Aila Ruoho tuntee hengellisen väkivallan varjot: ahdistusta, itsetuhoisuutta ja painajaisia – Myös Kokkolassa toimii uskontojen uhrien paikallisryhmä: "Hengellisen väkivallan

tarkoitus on alistaa ihminen auktoriteetin alle" (juttua varten haastateltu UUT:n vapaaehtoista **Salla Klemolaa**)

31.5. Yle Radio Suomen Päivä: Hengellinen väkivalta on rumaa ja tuhoisaa (**Pia Puolakan** radiohaastattelu)

31.5. Yle: Isisin aivopesussa samat keinot käytössä kuin lahkojen hengellisessä väkivallassa (**Pia Puolakan** radiohaastattelun pohjalta kirjoitettu artikkeli)

6.6. Helsingin Sanomat: Jehovan todistajien julkaisema animaatio kannustaa lapsia lahjoittamaan rahaa valtakunnansalin rakentamista varten (**Jari-Pekka Peltoniemen** Hesarille ehdottama juttu, jossa hän toimii myös haastateltavana)

6.6. Iltalehti: Jehovan todistajien lapsille suunnatuissa piirreyissä kieltoja ja pelottelua: ”Haluatko tosiaan leikkiä sellaisella lelulla, jota Jehova vihaa?” (**Jari-Pekka Peltoniemen** juttuvinkin pohjalta)

30.7. Österbottens Tidning: Stödförening ser Jehovas vittnen som en utmaning: "Andligt våld förekommer" (**Joni Valkilaa** haastateltu juttua varten)

11.9. Selviytyjät-podcast haastatteli UUT:n heille välittämää entistä mormonia.

Joulukuu: UUT:n vapaaehtoinen Pentti Ahonen kertoi oman tarinansa otsikolla "Uskonyhteisössä jouduin kieltämään seksuaalisuuteni" Oma Aika -lehdessä 14/2019. Jutussa haastateltiin myös UUT:n puheenjohtajaa **Pia Puolakkaa**.

Muu tiedotustoiminta:

Tiedotamme toiminnastamme aktiivisesti (noin yksi julkaisu per päivä) Facebook-sivullamme, jolla on 2500 seuraajaa. UUT:n Instagram-tilillä on yli 200 seuraajaa.

Julkaisimme myös vuonna 2019 yhden numeron Muutos-lehteämme. Lehti postitettiin jäsenillemme ja lisäksi sitä jaettiin erilaisissa tapahtumissa ja tapaamisissa.

UUT:lla oli ständi Hengen ja tiedon messuilla 12.–13.10. ja Mielenterveysmessuilla 19.–20.11. Runsaasti ihmisiä kävi keskustelemassa ja tutustumassa UUT:n toimintaan.

7. Vaikuttamistyö

Aloitimme vuonna 2019 aiempaa laajemman vuoropuhelun uskonyhteisöjen edustajien kanssa. UUT:n edustajat tapasivat vuoden 2019 aikana seuraavien uskonyhteisöjen edustajat: Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko, Suomen evankelisluterilainen kirkko, Suomen Helluntaikirkko, Suomen Rauhanyhdistyksen Keskusyhdistys ja Suomen Vapaakirkko. Keskusteluista voidaan sanoa, että uskonyhteisöillä on halua käydä keskustelua kanssamme ja pyrkiä ehkäisemään ongelmia. Tapaamisia jatketaan ja laajennetaan myös muihin yhteisöihin tulevaisuudessa.

8. Tutkimus

Saavutamme helposti satoja eri uskonyhteisöjen entisiä jäseniä haastattelupyynnöillä. Tutkijat, opinnäytetöidentekijät ja tietokirjailijat hyötyivät yhteistyöstä meidän kanssamme myös vuonna 2019.

Poimintana vuonna 2019 julkaisuista opinnäytetöistä mainittakoon Lauri Hämeenahon sosiaalipsykologian gradu, joka sai arvosanaksi laudaturin: ”Hengellisestä väkivallasta selviytyminen: Narratiivinen näkökulma uskonnollisesta yhteisöstä irtautumiseen”. Gradu on luettavissa netissä.

9. Kansainvälinen toiminta

UUT on yhteisöjäsen alamme kansainvälisissä järjestöissä ICSA (International Cultic Studies Association) ja Fecris (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d’Information sur le Sectarisme - European Federation of Centres of Research and Information on Cults and Sects).

UUT:n vapaaehtoiset **Hanne Metsähinen**, **Jarno Parviainen** ja **Atte Ruonala** osallistuivat ICSA:n konferenssiin, joka järjestettiin Manchesterissä 1.-4.7.2019.

10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

UUT on Ihmisoikeusliiton ja Kansalaisareenan yhteisöjäsen.

Osallistuimme Ihmisoikeusliiton vetämään perus- ja ihmisoikeusverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu 17 ihmisoikeustyötä tekevää järjestöä, mukaan lukien nais- ja lapsijärjestöjä. Verkosto on löyhä yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on tiedonvaihto sekä yhteinen vaikuttaminen ajankohtaisissa ihmisoikeuskysymyksissä.

Olimme mukana kunniaan liittyvän väkivallan vastaisessa verkostossa osallistuen sen järjestämiin tapaamisiin.

Toiminnanjohtaja **Joni Valkila** osallistui Loisto settlementin Bahar-hankkeen ohjausryhmään asiantuntijana. Hanke tukee kunniaväkivallan uhreja.

Saamme vertaistukitoimintaamme tiloja ilman korvausta yhteistyökumppaneiltamme. Näihin kuuluvat Tampereen seudun vertaiskeskus (Tampere), Turvalinkki ry (Kuopio) ja Hyvän mielen talo (Oulu). UUT on Hyvän mielen talo ry:n yhteisöjäsen.

Olemme mukana Pakolaisavun VeTo-verkostossa, joka on maahanmuuttajien vertaistoimintaa järjestävien organisaatioiden yhteistyöverkosto.

11. Lopuksi

Onnistuimme tiedotustoiminnallamme nostamaan uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia julkisuuteen aiempien vuosien tapaan. Vertaistukitoimintamme hyödyttää satoja ihmisiä vuosittain. Teimme

vaikutustyötä, jonka seurauksena toivomme uskonyhteisöjen ja muun yhteiskunnan puuttuvan nykyistä enemmän hengelliseen väkivaltaan. Tästä on hyvä jatkaa työtämme.

Toimintamme suunnittelua jatketaan vuonna 2020 luomalla toiminnallemme strategia vuosille 2021-2024. Olet tervetullut osallistumaan toimintamme suunnitteluun!